FENOMEN OBRAZU MIŁOSIERDZIA WCIELONEGO

Jezu, ufam Tobie

Zbigniew Treppa

FENOMEN OBRAZU MIŁOSIERDZIA WCIELONEGO

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzent
prof. dr hab. Andrzej Romanow

Redaktor Wydawnictwa
Joanna Wawrzyńczak

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu Eugeniusza Kazimirowskiego
Jezus Miłosierny oraz Całunu Turyńskiego. Całość kompozycji,
wraz z hebrajskim słowem: שָׁלוֹם (*szalom*) w jej dolnej części
oraz z wprowadzonymi frazami będącymi źródłowymi pojęciami
dla kultu Miłosierdzia Bożego, stanowi wizualny komentarz Autora

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków Prorektora ds. Nauki UG,
Wydziału Nauk Społecznych UG oraz Instytutu Mediów, Dziennikarstwa
i Komunikacji Społecznej Wydziału Nauk Społecznych UG

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-224-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

Wstęp 11

1. Biblijne źródła obrazu z objawień świętej Faustyny oraz ich związki z judaizmem 19

1.1. Znaczenia pojęć kluczowych dla kultu Miłosierdzia Bożego 20
1.1.1. „Jestem" posłał mnie do was... 20
1.1.2. Jedno Miłosierdzie – dwa słowa 22
1.1.3. Miłosierdzie Wcielone 24
1.2. Typologiczne cechy kultu Starego i Nowego Przymierza a kult Miłosierdzia Bożego . . . 27
1.2.1. „Uczynisz go według wzoru" 27
1.2.2. Woda z duchowej skały 29
1.2.3. „Miejcie wiarę Boga" 31
1.2.4. Tron Miłosierdzia w centrum wszystkiego 33
1.2.5. Szechina – Światło Niestworzone 35
1.2.6. Idąca Arka Przymierza 39
1.2.7. Mesjasz Izraela 41
1.2.8. „Ujął się za sługą swoim Izraelem" 44
1.2.9. Król Żydów i Sędzia 48
1.2.10. Pasterz Izraela 50
1.2.11. Nowy Arcykapłan – Nowa Ofiara 52
1.2.12. Duch, Woda i Krew 56
1.2.13. Baranek na górze Syjon 58
1.2.14. Królestwo i kapłani 61
1.3. Podsumowanie i wnioski 64

2. Związki przekazu słownego z objawień świętej Faustyny ze źródłami biblijnymi i judaistycznymi 67

2.1. Związki słów Jezusa z objawień świętej Faustyny ze źródłami biblijnymi i judaistycznymi 67
2.1.1. „Nim przyjdę jako Sędzia sprawiedliwy, przychodzę wpierw jako Król miłosierdzia". 69
2.1.2. „Wszystko, co istnieje, wyszło z wnętrzności miłosierdzia mego". 73
2.1.3. „Jestem miłosierdziem" 77
2.1.4. „Dla ciebie założyłem tron miłosierdzia na ziemi" 80
2.1.5. „Na przebłaganie za grzechy nasze i świata całego" 85
2.2. Związki słów świętej Faustyny z jej objawień ze źródłami biblijnymi i judaistycznymi 88

2.2.1. „Bóg jest prawdziwie pośród nas” 91
2.2.2. „Ujrzałam chwałę miłosierdzia Bożego” 93
2.2.3. „Twarz rozpromieniona, biała jak śnieg” 95
2.2.4. „Wnętrzności miłosierdzia Bożego otwarte dla nas” 97
2.3. Podsumowanie i wnioski 100

3. Teologiczne aspekty obrazu objawionego świętej Faustynie w świetle źródeł biblijnych oraz obrazów *acheiropoietos* 103

3.1. Obraz z objawień świętej Faustyny jako odzwierciedlający źródła biblijne i acheiropityczne 107
3.1.1. Nadzwyczajność sposobu objawienia się wzoru obrazu 109
3.1.2. Bezprecedensowość wykonania typologicznego obrazu 113
3.1.3. Związki wizerunku Jezusa z typologicznego obrazu z obrazami *acheiropoietos*. 118
3.1.4. Wykonanie obrazu w kontekście biblijnej idei posłuszeństwa i ufności 126
3.2. Teologia typologicznego obrazu w ujęciu błogosławionego Michała Sopoćki, ojca Seraphima Michalenki, kardynała Alberta Vanhoye i innych teologów 130
3.2.1. „Ujrzałam Pana Jezusa ubranego w szacie białej” 133
3.2.2. „Jedna ręka wzniesiona do błogosławieństwa”. 137
Błogosławieństwo z dnia Zmartwychwstania – egzegeza bł. ks. Sopoćki 138
Błogosławieństwo Arcykapłana – egzegeza o. Michalenki 143
3.2.3. Konkluzje 145
3.2.4. „Druga [ręka] dotykała szaty na piersiach”. 146
3.2.5. „Z uchylenia szaty na piersiach wychodziły dwa wielkie promienie” 150
„Światło Niestworzone” w refleksji o. Michalenki i wybranych teologów 152
„Światło Niestworzone” w refleksji wybranych wizjonerów i z perspektywy obrazu *acheiropoietos* Maryi z Guadalupe 154
3.2.6. Konkluzje 158
3.2.7. „Jeden [promień] czerwony, a drugi blady” 159
Znak spełnionych proroctw mesjańskich Starego Przymierza z perspektywy obrazu *acheiropoietos* z Całunu Mesjasza 164
Znaki czasów mesjańskich z perspektywy obrazu „Przebitego” z J 19,8-37 . . . 170
3.2.8. Konkluzje 175
3.2.9. „W milczeniu wpatrywałam się w Pana” 176
Adoracja Baranka 178
3.2.10. „Wymaluj obraz” 180
3.2.11. „Jezu, ufam Tobie” 182
3.2.12. „Obiecuję, że...” 184
3.3. Podsumowanie i wnioski 186

4. Obraz z objawień świętej Faustyny w kulcie Miłosierdzia Bożego 188

4.1. „Konsekracja” obrazu przez objawiającego się Pana Jezusa 191
4.1.1. „Pragnę, aby ten obraz czczono”, czyli o początkach zmagań o znalezienie właściwego miejsca w Kościele dla obrazu z objawień św. Faustyny 192
4.1.2. „Chcę, aby ten obraz był uroczyście poświęcony”, czyli o genezie wprowadzenia obrazu z objawień św. Faustyny do kultu. 194

4.1.3. „Żądam czci... przez cześć tego obrazu, który jest namalowany", czyli o kontynuacji zmagań o znalezienie właściwego miejsca w Kościele dla obrazu z objawień św. Faustyny . . . 197
4.2. Nowość formy kultu i nowość zastosowań funkcji obrazu z objawień świętej Faustyny . . . 198
4.2.1. Ocalająca moc objawionego obrazu na tle dotychczasowych form kultu . . . 199
Jasło – 1944 . . . 202
Malimono – 1984 / New London – 2012 . . . 205
Trydent – 1990 . . . 207
4.2.2. Niepowtarzalność funkcji „naczynia ufności" . . . 209
Obraz jako „naczynie ufności" . . . 209
Obraz jako przygotowanie na powtórne przyjście Mesjasza w chwale . . . 212
Obraz jako medium wzywania do jedności i ogłaszania Bożego *szalom* . . . 214
Objawienie obrazu zaproszeniem Izraela do zbawienia mesjańskiego? . . . 217
4.2.3. Konkluzje . . . 221
4.3. W jaki sposób realizowany jest testament świętej Faustyny dotyczący oddawania czci objawionego jej obrazu? . . . 224
4.3.1. Losy testamentu świętej Faustyny po jej „narodzinach dla Nieba" . . . 226
„Najwyższe upomnienie" . . . 229
Osobliwość kultu w miejscu „narodzin dla Nieba" . . . 231
Sanktuarium na Rajskim Wzgórzu . . . 239
Obraz w czasach zarazy . . . 242
4.3.2. Kwestia dysponowania kultem . . . 245
Czy w kulcie chrześcijańskim można obyć się bez anamnezy? . . . 246
Poczuwać się do własności czy być szafarzem? . . . 249
„Pragnę, ażeby kapłani głosili..." . . . 251

Ku paruzji – wnioski . . . 255

Przychodzący – dzisiaj . . . 256
Czekając na „ostateczne przyjście..." . . . 261

Objaśnienie do zamieszczonych ilustracji . . . 267

Podziękowania . . . 273